poľnohospodár

www.polnohospodar.sk

Dvojtýždenník Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Číslo 5
13. 11. 2009

Ročník 54
Cena 0,17 €

STĹPČEK

Stromy. Obklopujú nás na každom kroku a prinášajú do nášho života krásu, osoh, potešenie, alebo, ak chcete, všetko dokopy. Skrášľujú svet, či je jar, leto, jeseň alebo zima. S nádejou sa pozeráme na ich rašiace puky a svieže lístočky, s vďakou prijímame blahodarný tieň, tešíme sa na ovocie, aj na neopísateľný obraz jesennej tisícfarebnej palety. Nádherný je aj pohľad na holé konáre bizarných tvarov, okrášlené inovaťou alebo snehovou nádielkou.

A stromy len stoja, akoby živá vlastiveda. Čas im tichučko prikresľuje letokruhy a vystiera ich koruny k nebu. Keby tak vedeli rozprávať! A viete, že niektoré majú aj takúto moc? Napríklad vyše sedemstoročná majestátna lipa kráľa Mateja, ktorá je ozdobou zámockého parku v Bojniciach. Hovorí sa, že je to najstaršia lipa na Ponitrí, ba aj na celom území Slovenska. Má úctyhodných sedemsto rokov! Podľa povesti ju zasadil sám Matúš Čák Trenčiansky v roku 1301. V čase svojho vrcholu mala jej koruna priemer 36 metrov a obvod kmeňa dosiahol 12 metrov. Pod stromom sa často písali dejiny, veď historické pramene uvádzajú, že kráľ Matej Korvín pod ňou nielen rád hodoval, ale aj snemoval. Dosvedčujú to aj kráľovské listiny datované v Bojniciach so záverečnými formulami „Pod našimi milými lipami bojnickými“.

Aj dnešné torzo niekdajšej krásavice dáva tušiť jej niekdajšiu slávu a bázeň, s akou ju obyvatelia zámku, mestečka pod ním, ale aj nepriatelia obklopovali. Aj nelútostní bojovníci, ktorí hrad dobývali, ju šanovali. A dnes ju chráni štát, veď je to vzácna pamiatka. Zastavte sa pri nej, ak raz pôjdete okolo a skloňte hlavu pred majestátom prírody...

K. POTOKOVÁ

Ocenenie za rozvoj vedy a vzdelania

Pri príležitosti 90. výročia založenia Mendelovej poľnohospodárskej a lesníckej univerzity v Brne udelil jej rektor, dr. h. c. prof. Ing. Jaroslav Hlušek, CSc., **Pamätnú listinu za zásluhy o rozvoj vedy a vzdelania Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre**. Ocenenie prevzal 20. októbra 2009 na slávnostnom akte v Brne rektor SPU dr. h. c. prof. Ing. Mikuláš Látečka, PhD. **-r-**

KALENDÁRIUM

14. 11. 1719 - narodil sa **Leopold Mozart,** rakúsky hudobný skladateľ.

14. 11. 1840 - narodil sa **Claude Monet,** francúzsky maliar, jeden z hlavných predstaviteľov impresionizmu.

16. 11. 1717 - narodil sa **Jean Le Rond d'Alembert,** francúzsky filozof a matematik.

16. 11. 1922 - narodil sa **José Saramago,** portugalský spisovateľ známy románovou tvorbou, nositeľ Nobelovej ceny za literatúru.

17. 11. 1989 - konala sa študentská demoštrácia v Prahe ako začiatok **nežnej revolúcie** v Československu.

17. 11. 1902 - narodil sa **Eugene Paul Wigner**, maďarsko-americký fyzik, nositeľ Nobelovej ceny za fyziku, za príspevky k teórii atómového jadra a elementárnych častíc a za objav základných princípov symetrie a ich aplikácie v praxi.

18. 11. 1897 - narodil sa **Patrick Blackett**, anglický astronóm a experimentálny fyzik, nositeľ Nobelovej ceny za fyziku.

26. 11. 1898 - narodil sa **Karl Waldemar Ziegler**, nemecký chemik, nositeľ Nobelovej ceny za chémiu za prácu o polyméroch.

Finančné prostriedky z európskych štrukturálnych fondov boli použité aj na rekonštrukciu budovy Fakulty ekonomiky a manažmentu našej univerzity. **Foto: ALEXANDRA MUZIKOVÁ**

Európske zdroje na zlepšenie vysokoškolskej infraštruktúry

Vzdelávací proces, výskum a vývoj na slovenských univerzitách boli dlhodobo poznačené nedostatočným financovaním. Na riešenie týchto problémov bola zameraná prvá výzva Operačného programu výskum a vývoj. V rámci opatrenia Budovanie infraštruktúry vysokých škôl a modernizácia ich vnútorného vybavenia na zlepšenie podmienok vzdelávacieho procesu dostali vysoké školy možnosť uchádzať sa prostredníctvom projektov o získanie nenávratného finančného príspevku z prostriedkov európskych štrukturálnych fondov.

Výška alokácie 235 miliónov eur na podporu infraštruktúry vysokých škôl v novom programovom období bola určená na realizáciu zateplenia budov, výmenu okien, opravy striech, zabezpečenie bezbariérovosti budov, ich požiarnu bezpečnosť, rekonštrukciu elektrických rozvodov, ako aj na prístavby a nadstavby budov. Významným prínosom bola aj možnosť modernizácie a rekonštrukcie ubytovacích zariadení a výučbových priestorov budovaním a zavádzaním informačno-komunikačných technológií.

Možnosť skvalitniť infraštruktúru univerzity prostredníctvom financií zo štrukturálnych fondov Európskej únie oslovila aj vedenie Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Už v roku 2007 sa začalo pripravovať na využívanie prostriedkov poskytovaných Európskym spoločenstvom v rámci programového obdobia 2007 – 2013. Avizovaná finančná pomoc mala byť smerovaná do skvalitnenia úrovne vzdelávania na vysokých školách ako jedného zo základných predpokladov rozvoja vedomostnej spoločnosti.

Úspešný projekt prvej výzvy Komplexná revitalizácia a dobudovanie IKT sietí a techniky pre zlepšenie vzdelávacieho procesu na SPU v Nitre priniesol univerzite nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátneho rozpočtu SR v čiastke takmer 4,7 milióna eur. Naša univerzita bola ako prijímateľ tohto príspevku povinná zabezpečiť z vlastných zdrojov spolufinancovanie 5 percent oprávnených výdavkov, čo predstavovalo 245,5 tis. eur. Cieľom bolo zvýšiť kvalitu vzdelávacieho procesu nákupom informačno-komunikačných technológií do učební a cvičební jednotlivých fakúlt, rekonštruovať silnoprúdové rozvody, osvetlenie a zaviesť IKT siete a pripojenia do každej ubytovacej jednotky Študentského domova Nová doba, zatepliť obvodové konštrukcie Fakulty ekonomiky a manažmentu a realizovať prístavbu multimediálnej sály pri pavilóne S.

Univerzita začala projekt realizovať v januári tohto roku a podstatná časť stavebných prác bola urobená počas letných mesiacov. Rekonštrukčné práce v ŠD Nová doba sa ukončili v prvej polovici septembra a na Fakulte ekonomiky a manažmentu začiatkom októbra.

Ing. ALENA JANČUŠKOVÁ, kvestorka SPU v Nitre

„Komplexná revitalizácia a dobudovanie IKT sietí a techniky pre zlepšenie vzdelávacieho procesu na SPU v Nitre"

Dopytovo - orientovaný projekt

Celková výška nenávratného finančného príspevku: 4 665 183,14 Eur

Projekt je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

Operačný program VÝSKUM a VÝVOJ

„Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku"
Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov ES

RADI UVEREJŇUJEME

Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave udelila medailu Juraja Fándlyho za významné vedecké výsledky v týchto vedách a za rozvoj vedeckej spoločnosti **prof. Ing. Jánovi Supukovi, DrSc., a prof. Ing. Pavlovi Hrubíkovi, DrSc.** V rámci Dendrologických dní, ktoré sa konali 22. októbra v Arboréte Mlyňany, im ocenenie odovzdala podpredsedníčka spoločnosti, doc. Ing. Gabriela Juhásová, CSc. **-r-**

V SKRATKE

Najkrajšie jablká sú červenej farby

Jablká, ktoré vystavili ovocinári na jesennej výstave Gardenia v Nitre, konanej od 27. do 30. októbra, potvrdili, že Slovensko má ideálne podmienky na ich pestovanie.

Do populárnej celoslovenskej súťaže o Jablko roka, ktorú pred štrnástimi rokmi zorganizoval nestor slovenského ovocinárstva prof. Ivan Hričovský z Katedry ovocinárstva, vinohradníctva a vinárstva FZKI, sa prihlásilo tohto roku takmer 1 300 drobných ovocinárov. Predstavili 17 odrôd, od úplných noviniek až po staré krajové odrody.

Zvíťazila jasnočervená odroda Pinova, ktorú dopestoval ovocinár Stanislav Panák z Veľkých Bielic pri Partizánskom. Víťazným jablkom medzi profesionálmi bolo tiež červené - odroda Braeburn Hillwel zo sadu družstva podielnikov v Trhovom Mýte. **-r-**

Halloween sa udomácnil aj u nás

Botanická záhrada (BZ) SPU v spolupráci s Katedrou ovocinárstva, vinohradníctva a vinárstva a Katedrou zeleninárstva FZKI zorganizovali 30. októbra 3. ročník zábavného podujatia Halloween.

„Minulý rok sme podujatie nazvali Tekvica fest, ale deti nevedeli, o čo ide. Tento rok sme vsadili na tradičný názov a znaky sviatku, akými sú špeciálne vyrezané tekvice, vo vnútri so sviečkou, masky, oheň a bosorky. Tie sa vynímali aj pri vstupe do botanickej záhrady," povedala Ing. Zuzana Beladičová z BZ. Vychutnať si jesennú atmosféru, posedieť pri ohníku, hudbe a skvelom guláši prišli zamestnanci SPU so svojimi deťmi, pre ktoré bolo nachystaných množstvo zaujímavých súťaží. Za svoje výkony boli odmenené sladkosťami. Medzi najmladšími účastníkmi, ktorí sa zapojili do vyrezávania tekvíc a do súťaže chodenia po bludisku, bol aj trojročný Samko Rendek. **-rch-**

Študenti darovali krv

V Kongresovej sále ŠD Bernoláka zorganizoval 4. novembra Slovenský Červený kríž v spolupráci s Národnou transfúznou stanicou v Nitre hromadný odber krvi mobilnou odberovou jednotkou. Cieľom tejto tradičnej kampane je zabezpečiť dostatok krvi pre zdravotnícke zariadenia. Počas uplynulých rokov sa počet darcov pohyboval v priemere okolo 60. V tomto roku ich počet klesol takmer na polovicu. Záujem darovať bezplatne krv prejavilo tridsať dievčat a desať chlapcov. Príčinou bola najmä slabšia organizácia akcie. Je však potešiteľné, že desať študentov darovalo vzácnu tekutinu po prvý raz. **-rch-**

Z OBSAHU / INSIDE

Téma: Rámcové programy EÚ
Strana 2

Issue: EU Framework Programs
page 2

Lúka – prírodný kvetinový záhon
Strana 2

Meadow - Natural Flower-bed
page 2

Ako predchádzať chrípke?
Strana 4

How to Prevent Flu?
page 4

TÉMA

RÁMCOVÉ PROGRAMY EURÓPSKEJ ÚNIE

Siedmy rámcový program sa prehupol do druhej polovice

Počas tohtoročného leta bola vyhlásená štvrtá zo siedmich plánovaných výziev 7. rámcového programu Európskej únie pre výskumné, vývojové a demonštračné aktivity.

Aj tento rok sa na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre uskutočnil informačný deň 2. témy programu, zameranej na potravinárstvo, poľnohospodárstvo, rybárstvo a biotechnológie. Účastníci z celej republiky si vypočuli informácie o doterajšej účasti Slovenska v programe (s prezentáciou úspešného riešiteľského kolektívu z SPU), aj o aktivitách Agentúry na podporu výskumu a vývoja SR, ktorá je zodpovedná za organizačné a informačné zabezpečenie 7. RP. S mimoriadnym záujmom sa stretlo vystúpenie bruselského hosťa Dr. Antónia Di Giulia, riaditeľa oddelenia Európskej komisie pre výskum v potravinárstve.

Doteraz bolo v prvých troch výzvach témy 2 spolu podaných 1150 projektov, z ktorých bolo 61 so slovenskými subjektmi, čo predstavuje 5,3 percenta. Zo 187 schválených projektov boli slovenskí riešitelia v deviatich, čo je 4,27 percenta. Kým celoeurópska úspešnosť predstavuje 16,26 percenta, počet úspešných projektov so slovenskou účasťou je 14,8 percenta z celkového počtu projektov so slovenskými výskumníkmi. Ak uvážime, že 5 miliónov obyvateľov Slovenskej republiky je približne jedno percento populácie Európskej únie, možno podiel podaných i úspešných projektov v prvých troch výzvach považovať za dobrý výsledok. Menej priaznivý je objem získaných finančných prostriedkov. Zatiaľ sme získali približne 1,2 milióna eur, čo je iba o niečo viac ako 0,18 percent z celkových 663 miliónov eur.

Dr. António Di Giulio oboznámil prítomných s postupom a základnou filozofiou tvorby celého 7. RP, témy 2 a každoročných pracovných programov a výziev. Uviedol, že program témy 2, s podtitulom KBBE – Knowledge Based Bio-Economy (Európska poznatková bioekonomika), vychádza zo sociálnych, environmentálnych a ekonomických výziev. Je orientovaný na riešenie aktuálnych problémov, ako je príprava na očakávanú klimatickú zmenu, zvýšená konkurencia vo využívaní disponibilného pôdneho fondu, zvýšené nároky na ochranu životného prostredia, rastúca svetová populácia, požiadavky na kvalitu, bezpečnosť a dostatočnosť potravín, udržateľné využitie obnoviteľných biologických zdrojov a v neposlednom rade zvyšovanie konkurencieschopnosti výroby založenej na biologických procesoch. Sú to témy, ktoré zaujímajú aj nás.

Upozornil na to, že hlavným hodnotiacim kritériom projektov je očakávaný prínos pre Európu (európska pridaná hodnota), prípadne i naplnenie globálnych cieľov, za ktoré Európa pociťuje zodpovednosť.

Téma 2 je rozdelená do troch častí. V prvej ide o riešenie otázok optimalizácie poľnohospodárskej, lesníckej a rybárskej prvovýroby, ako uviedol náš hosť, „o zabezpečenie udržateľnosti manažmentu biologických zdrojov z pôdy, lesa a vody.“ Druhá časť je orientovaná na zohľadnenie požiadaviek spotrebiteľov, zachovanie ich zdravia, inováciu, kvalitu a bezpečnosť vo výrobe potravín z pohľadu celého potravinového reťazca vrátane environmentálnych limitov. V tretej časti sa dáva priestor výskumu nepotravinového využitia biomasy a s tým súvisiacim biotechnologickým procesom.

Novinkou otvorenej výzvy je širšie zameranie konkrétnych tematík, možnosť financovania viacerých projektov v niektorých tematikách, zvýšenie maximálneho limitu finančných prostriedkov na jeden projekt na 9 miliónov eur, ale predovšetkým viacero spoločných výziev s inými hlavnými témami 7. RP. Formy projektov budú rovnaké ako v predchádzajúcich výzvach. Spolu možno podať 14 veľkých a 20 malých výskumných projektov a 14 projektov tzv. podporných a koordinačných aktivít vrátane vytvárania koordinačných sietí ERA-Net. Na výzvu témy 2 je rezervovaných 190 miliónov eur. Okrem toho na spomínané spoločné výzvy s inými hlavnými témami 7. RP je to ďalších 136 miliónov eur. Projekty možno podávať do 14. januára 2010. Budú vyhodnotené do konca mája.

Naša univerzita získala z doterajších deviatich projektov so slovenskou účasťou tri. Verme, že v aktuálne otvorenej výzve sa naša úspešnosť ešte zvýši.

Prof. Ing. ŠTEFAN MIHINA, PhD.,
člen Programového výboru 2. témy 7. RP EÚ

O skúsenostiach z rámcových projektov

Fakulta ekonomiky a manažmentu participovala na 5. a 6. rámcovom programe (RP) EÚ a v súčasnosti je s troma projektmi zapojená aj do 7. RP. Na výhody účasti v rámcových programoch, ale aj na prípadné problémy a prekážky, sme sa spýtali doc. Ing. JÁNA POKRIVČÁKA, PhD., z Katedry ekonomiky FEM, koordinátora projektov za SPU.

Pán docent, ako možno získať rámcový projekt?

V prvom rade je dôležité vytvoriť na našej univerzite priaznivé podmienky pre rozvoj vedy a výskumu. Mám na mysli najmä vybavenie knižnice. Na jej rozvoj sa dlhodobo nedáva dostatok financií, a preto nie je dostatočný prístup k vedeckým časopisom v papierovej podobe, ani k elektronickým publikáciám. Ďalšou podmienkou je viac sa na katedrách venovať výskumu a zlepšovať vedecké kontakty s vyspelou Európou a svetom, nielen so sesterskými katedrami V4.

V porovnaní s kvalitnými univerzitami v západnej Európe alebo v USA sa na slovenských univerzitách učí príliš veľa a organizácia výučby je neefektívna. Pri takom extrémnom zaťažení výučbou je veľmi ťažké venovať sa ešte aj výskumu. Myslím, že by bolo vhodné zmeniť organizáciu výučby niektorých predmetov. Zaviesť dve prednášky týždenne a cvičenia nahradiť konzultáciami, ktoré by viedli asistenti alebo doktorandi. Je časovo veľmi náročné, ak niektoré teoretické predmety majú 20 cvičení týždenne. Netreba však nič nové vymýšľať, stačí, ak sa pozrieme, ako funguje systém na dobrých univerzitách a budeme mať odvahu takýto systém presadiť aj na SPU. Aj univerzity musia zvyšovať produktivitu práce, nielen súkromný sektor. Bohužiaľ, aj štát príliš zväzuje univerzity svojimi reguláciami a v podstate im bráni fungovať efektívnejšie. A v neposlednom rade je nevyhnutná flexibilita a efektívnosť pri riadení a systematické zmeny.

Projekty, do ktorých ste sa zapojili, majú európsky význam. Môžete krátko predstaviť ich tematické zameranie?

Prvý projekt AGMEMOD v 5. RP, ktorý koordinoval Írsky inštitút pre poľnohospodárstvo a rozvoj (Teagasc) a participovalo na ňom 23 krajín, sa týkal konštrukcie ekonometrického dynamického modelu parciálnej rovnováhy pre hlavné poľnohospodárske komodity, umožňujúceho robiť simulácie a projekcie vývoja výroby, cien alebo spotreby na úrovni EÚ a na národných úrovniach. Tento pokračoval v novom projekte AGMEMOD 2020 v 6. RP, v ktorom sa doladil ekonometrický model, pridali sa doň biopalivá a analýzy sa rozšírili o nové krajiny mimo EÚ, ako napríklad Chorvátsko, Rusko, Ukrajina. Koordinátorom bola INRA, čo je Francúzsky národný inštitút pre poľnohospodársky výskum, podobne ako v ďalšom projekte TRADEAG, ktorý sa zaoberal problematikou globálneho poľnohospodárskeho obchodu, regionálnych obchodných zoskupení, tvorby a odklonu obchodu, vytvárania colných a obchodných databáz a podobne. V súčasnosti sme zapojení do 7. RP s troma projektmi. AGFOODTRADE je pokračovaním TRADEAGU, venuje sa modelovaniu dopadov rokovaní WTO, zmien poľnohospodárskych politík a obchodných zoskupení na vývoj poľnohospodárskej produkcie a príjmov na globálnej aj lokálnej úrovni. NTM IMPACT sa zaoberá potravinovou bezpečnosťou a vplyvom necolných obchodných opatrení veľkých importérov, ako sú USA, Rusko, Čína na exportnú konkurencieschopnosť európskych exportérov poľnohospodárskych komodít. Náš tím sa venuje hlavne možnostiam presadenia sa na ruskom trhu a colným a necolným bariéram, ktoré musia exportéri prekonávať, aby sa na ruský trh dostali. Osobitne veľká pozornosť sa bude venovať exportu mlieka.

Ilustračná snímka: za

Projekt FACTOR MARKETS sa zaoberá fungovaním a analýzou trhu s pôdou, kapitálom a prácou v poľnohospodárstve. Trh s pôdou a prístup ku kreditom má napríklad veľký vplyv na efektívnosť poľnohospodárskych podnikov. Ani dobrý podnik nemôže efektívne fungovať bez prístupu ku kreditom a ani vynikajúci súkromný farmár sa nedokáže presadiť, ak kvôli veľkej rozdrobenosti vlastníctva nemôže získať do prenájmu pôdu od iných vlastníkov.

Aké sú vaše skúsenosti z rámcových projektov?

Výhod je viacero. Je to príležitosť na odborný rast, podieľať sa na európskom a svetovom vedeckom výskume, možnosť kooperovať s významnými odborníkmi, vymieňať si údaje, mať prístup k databázam a najnovším vedeckým metódam. Participácia na projektoch prináša lepšie príležitosti na publikovanie a prenos najnovších poznatkov študentom a do praxe.

V čom vidíte dôvody neúspešnosti slovenských pracovísk pri zapájaní sa do RP?

Bol by zázrak, keby slovenské pracoviská boli oveľa úspešnejšie, ako sú v súčasnosti. Univerzity sú finančne poddimenzované, a preto nemôžu konkurovať pri získavaní kvalitných pracovníkov súkromnému sektoru alebo zahraničným pracoviskám. Z dlhodobého hľadiska sa situácia môže ešte zhoršovať, lebo na školách neostávajú tí najlepší študenti. Ak už na univerzite nejakí talentovaní výskumníci ostatnú, tak sú zavalení takým množstvom výučby a administratívnych povinností, že výskumu sa môžu venovať len okrajovo vo svojom voľnom čase, čo nie je dlhodobo udržateľné. Situáciu, samozrejme, zhoršuje nedostatočná infraštruktúra a slabá kapitálová vybavenosť katedier. Ani systém odmeňovania nemotivuje, aby sa ľudia venovali výskumu. Je jednoduchšie dostávať základný plat a mať viac času na mimopracovné aktivity, ako pracovať na výskume. Samozrejme, vždy sa nájde dosť ľudí, ktorí sa výskumu budú venovať aj napriek veľmi nepriaznivej situácii, lebo ich to jednoducho zaujíma. A takých ľudí je veľa aj na SPU.

RENÁTA CHOSRAVIOVÁ

Prof. Raanan Katzir s prorektorkou SPU prof. Magdalénou Lacko-Bartošovou a frekventantmi intenzívneho kurzu Udržateľné poľnohospodárstvo – globálne aspekty. **Foto: rch**

O udržateľnom poľnohospodárstve trochu inak

Už po tretíkrát sa na základe pozvania prorektorky prof. Ing. Magdalény Lacko-Bartošovej, CSc., uskutočnil intenzívny kurz Udržateľné poľnohospodárstvo - globálne aspekty (Sustainable agriculture – Global aspects), ktorý viedol prof. Raanan Katzir z Izraela. Okrem svojich poznatkov z domovskej krajiny využíva vo výučbe aj bohaté skúsenosti z prednáškových pobytov a konzultačnej činnosti v rôznych krajinách sveta, napríklad z Číny, Mexika, Indie, Japonska a ďalších. Jeho prednášky sú tradične obohatené o praktické skúsenosti, štúdie a videofilmy. O kurz je každý rok pomerne veľký záujem, zúčastňujú sa na ňom zahraniční, ako aj naši študenti. V priebehu troch rokov kurz ukončila takmer stovka záujemcov. Ako sa im ten tohtoročný páčil? Tu sú ich postrehy.

- V jednoduchosti je krása!

Každá prednáška izraelského pána profesora Raanana Katzira to dokázala!

Jednoduchá, zrozumiteľná angličtina každú tému objasnila. Trpezlivosť, chuť nás učiť, s celým poznaním sa podeliť!

Nedalo sa v počúvaní ani na chvíľočku poľaviť.

„Sustainable agriculture“ na pamäti stále majme,

všetci sa mu priúčajme!

Všetko v sebe zahŕňa – táto slovná formula.

- Získali sme cenné poznatky a rady v odboroch ekologické poľnohospodárstvo, vodné hospodárstvo, ekonomika a manažment poľnohospodárskej výroby, agroturistika, environmentalistika a bioenergetika, ktoré nám pomohli pochopiť rozdiely v realizácii udržateľného poľnohospodárstva v rozmanitých klimatických, geologických a ekonomických podmienkach sveta. Okrem toho sa iste každý z nás zdokonalil v odbornej angličtine, podanej jednoduchým a zrozumiteľným spôsobom. Na prednáškach vládla príjemná atmosféra a po ich skončení sme sa priateľsky poďakovali a rozlúčili.

Kancelária zahraničných vzťahov
a medzinárodných projektov

Kvetnaté lúky – moderný návrat k tradíciám

Vzťahy človeka s prírodou by mali byť rozhodujúce pre projektovanie krajiny. V našich podmienkach si kultúrnu krajinu takmer nedokážeme predstaviť bez trávnikov. „Tieto plochy však môžu mať rôznu podobu a záleží iba od múdreho hospodára či krajinotvorcu, aký postoj zaujme k fenoménu menom trávny porast v krajine. Zlepšiť skladbu druhovo chudobných trávnatých porastov nám umožní jedinečný krajinotvorný fenomén – kvetnatá lúka, charakteristická porastom z vyšších druhov tráv, ktorý je doplnený zmesou dvojklíčnolistových kvitnúcich vyšších i nižších kvetín,“ hovorí doc. Ing. ĽUBICA FERIANCOVÁ, PhD., vedúca Katedry záhradnej a krajinnej architektúry FZKI.

Pestrá lúka

Vypestovať ju možno v priebehu krátkej doby, avšak požadovaný efekt je obrovský. Na naozaj bohatej lúke môžu rásť a kvitnúť desiatky druhov rastlín, ale i tá, ktorá je zložená len z niekoľkých druhov je obdivuhodným prírodným kvetinovým záhonom. „Svojou podstatou sa viac približuje lesnému spoločenstvu ako klasickému trávniku, s ktorým býva často porovnávaná. Mnohé lúčne rastliny dosahujú starobu aj za niekoľko desiatok rokov a žijú v pestrom spoločenstve so živočíšnymi druhmi. Rôznorodosť druhov podmieňuje estetický charakter kvetnatej lúky. Takýto motív je dnes žiadaný,“ konštatuje doc. Feriancová.

Spektrum rastlín

Založiť druhovo pestrý lúčny porast možno priamym výsevom na malej alebo veľkej ploche. „Priamy výsev lúčnej zmesi s obsahom bylín je možný na pozemkoch so zníženou zásobou živín (zvlášť dusíka) v pôde, pre obmedzenie pôsobenia konkurenčne silnejších druhov tráv. Tento spôsob je vhodnejší skôr pre súkromne hospodáriace osoby alebo chalupárov a ďalších nadšencov, ktorí si chcú na svojich nie príliš veľkých pozemkoch založiť pestro kvitnúcu lúku. Najspoľahlivejší spôsob je založenie kvetnatej lúky do čistej pôdy. To znamená, do pôdy jemne spracovanej ako pre klasický trávnik a zbavenej trvácich burín.

Alternatívou klasického trávnika môže byť veselá kvetnatá lúka, na ktorej rastie aj niekoľko desiatok druhov rastlín. Výhodou tohto prirodzeného biotopu je, že mu vyhovujú aj chudobnejšie pôdy. **Foto: IT**

Medzi trávy, vhodné do kvetnatej lúky, odporúča doc. Feriancová zaradiť kostravu červenú, kostravu ovčiu, lipnicu lúčnu, príp. lipnicu hájnu. „Z bylinných druhov môžeme pre rôzne stanovištné podmienky použiť napr. divozel čierny, klinček kartuziánsky, zvonček broskyňolistý, nátržník piesočný, pakost krvavý, ruman farbiarsky, tiež liečivky ako skorocel kopijovitý, rebríček obyčajný, šalviu lúčnu, valeriánu lekársku, dúšku materinu, ľubovník bodkovaný, repík lekársky, alchemilku obyčajnú a podobne,“ radí odborníčka. Zároveň dodáva, že miešanie divorastúcich prírodných lúčnych semien s osivom šľachtených druhov tráv a ďateliny vedie k znehodnoteniu miešanky. „Šľachtené trávy a ďateliny rastú spočiatku veľmi rýchle a svojou konkurenčnou schopnosťou nedovolia sa optimálne zapojiť pomalšie rastúcim lúčnym bylinám. Zmes osív pre založenie kvetnatej lúky musí byť vyvážená vo vzácnom pomere lúčnych druhov bylín, ďateliny a tráv.“ Výsevné množstvá osiva na malých plochách sa pohybujú od 1 do 3 $g.m^{-2}$ alebo 50 až 200 semien na 1 m^2, na veľkých plochách 10 - 30 $kg.ha^{-1}$. Jeden gram zmesi semien pre kvetnatú lúku obsahuje 10 – 50-tisíc semien.

Výsev semien

Optimálna doba výsevu závisí predovšetkým od dostatku prirodzenej dažďovej vlahy a nemožno ju teda jednoznačne dopredu stanoviť pre všetky lokality. Semená, zasiate na jar v období apríla, často klíčia až po medardovských dažďoch v júni a júli. V extrémne suchých podmienkach sa osvedčil neskorší jesenný (október - november) alebo zimný výsev (február). Semená je vtedy vhodné vysievať do nezasneženej pôdy. Neskôr sú výsevy prirodzene zavlažované snehovou prikrývkou.

Konečný efekt

Nevyhnutná je pravidelná starostlivosť o kvitnúcu lúku, aby sa nezaburiňovala a spestrovala svojím pestrým vzhľadom životné prostredie. Nevyužívaná lúka rýchlo pustne a znižuje sa aj jej druhová diverzita.

„Prvý rok po výseve rastú korienky a burinové druhy. Lúčne rastliny sú vytrvalé, majú pomalší počiatočný vývoj. Preto pravá kvetnatá lúka v roku výsevu nepôsobí príliš pekne. Burinu postačí odstraňovať kosením, keď dosiahne výšku 150 – 200 mm. Kosiť treba 30 - 60 mm nad zemou. Predovšetkým pri mechanizovanom kosení veľkých plôch je nutné starostlivo dbať na dodržanie výšky kosenia. Pri nižšej defoliácii môže dôjsť k poškodeniu vegetačných púčikov, a tým k zničeniu rastlín.

Od druhého roku možno označiť porast za kvetnatú lúku. Nadzemné časti rastlín zmohutnejú a celkom potlačia jednoročné buriny, ktoré sa prestanú presadzovať v dôsledku zahustenia mačiny. Ďalšia údržba lúky spočíva v kosení (1 - 3-krát ročne, v závislosti od miestnych podmienok) a zbere pokosenej nadzemnej biomasy.

Ekosystém so zastúpením lúčnych bylín je pestrý a vytvára nový životný priestor nielen pre opeľovače, ale poskytuje potravu aj vtákom i malým živočíchom a prispieva k obohacovaniu a stabilite prírody,“ uzatvára doc. Feriancová. **RENÁTA CHOSRAVIOVÁ**

V ZRKADLE...

Meno: prof. Štefan Mihina

Pracovná pozícia: Vysokoškolský pedagóg na Technickej fakulte SPU.

Miesto narodenia: Bučany, okr. Trnava.

Vek: 59

Čím ste chceli byť ako dieťa?
V predškolskom veku som chcel byť učiteľom na základnej škole.

S kým by ste sa radi stretli a porozprávali?
S držiteľmi Nobelovej ceny za ekonómiu za rok 2009.

Z čoho ste mali v poslednej dobe najväčšiu radosť?
Najväčšiu radosť mám vždy z úspechov svojich detí.

Čo by ste zmenili, keby ste mohli?
Aby sa z myslí ľudí vytratila bezohľadnosť.

Čo rád čítate (počúvate)?
Zaujímajú ma knihy zo súčasnosti. Rád si vypočujem kvalitnú hudbu všetkých žánrov. Nedávno som si so záujmom prečítal knihu skupiny Horkýže slíže.

Ako si dobíjate energiu?
Teším sa z úspechu blízkych (v rodine i na pracovisku).

Máte zlozvyk, ktorého sa neviete zbaviť?
Prestal som fajčiť a odvtedy mám rád sladkosti.

Aké máte koníčky?
Rád počúvam dobrú hudbu.

Máte nejaký obľúbený citát?
Ani v pokročilom veku neprestaň myslieť na budúcnosť.

Humor je korením života – máte nejaký obľúbený vtip?
Pochádza z môjho bývalého pracoviska od prof. Jána Plesníka: „Keď budete jesť prepeličie vajíčka osemdesiat rokov, máte zaručené, že sa dožijete vysokého veku.“

-rch-

Posledná furmanka...

Klub slovenských turistov Nižná zorganizoval v septembri jednodňový výlet do Vysokých Tatier, určený širokej verejnosti. Keďže obecný rozhlas počúvam (podľa možností) pravidelne, nebolo ťažké prihlásiť sa u vedúceho. Milo ma prekvapilo, že aj napriek malému počtu záujemcov sa pripravovaný výlet napokon uskutočnil.

Do Tatier naboso?

Je sobota ráno, pár minút pred piatou. Ležím v posteli a pokus o vstávanie sťažuje takmer nočná tma. Po chvíli však vyliezam z vyhriateho „brlohu“ a po rannej očiste a teplom čaji moje kroky smerujú na autobusové nástupište, odkiaľ spoločne vyrážame. Nechýba veľa a po tatranských kopcoch by som chodil naboso, pretože kolegovia-turisti sa počas krátkeho čakania na autobus pokúšajú vydražiť moje päťročné topánky za smiešnu cenu. Bránim sa, a tak sa „srandovanie“ prenesie na turistické paličky ďalšej účastníčky výpravy. S dobrou náladou nastupujeme do autobusu. Cesta netrvá dlho. Asi po dvoch hodinách neustáleho nadhadzovania vystupujeme na parkovisku na Štrbskom plese. Po krátkej inštruktáži Janka Fukasa sa naše cesty rozchádzajú. Jedna skupinka smeruje na Predné Solisko, iní majú v pláne ľahšiu túru, jednoducho, kto sa na čo cíti.

Smer Rysy

Počasie je nádherné, bezoblačné. S kamarátom Lacom sa rozhodneme pre vrchol zvaný Rysy. Túra s dosť veľkým prevýšením patrí asi medzi tie náročnejšie, nám to však nevadí. Spočiatku volíme mierne tempo na zahriatie, ale neskôr dialóg utícha a počuť už len pravidelné odfukovanie. Cestička naberá na strmosti a onedlho sa nachádzame na malej terase, kde sa končí pásmo lesa a začína pásmo kosodreviny. Chvíľka oddychu. Zatiaľ, čo dopĺňame tekutiny a zobliekame druhú vrstvu oblečenia, obchádzajú nás turisti, ktorých sme nedávno predbehli. Kochám sa okolitou scenériou a obdivujeme ostré štíty tatranských hrebeňov, veď naše Roháče a celé Západné Tatry sú viac-menej hôľneho typu. Neponáhľame sa, nie sme na pretekoch...

Najvyššie položená tatranská chata

O chvíľku znovu pokračujeme a zapájame sa do prúdu turistov, ktorí tiež smerujú na Rysy. Ako stúpame vyššie a vyššie, dostávame sa pod mohutnú skalnú stenu a po ľavej strane máme Žabie plesá. Po krátkom čakaní na najťažších miestach zaistených reťazami, sa aj my prehupneme nad exponované miesto a cítime, že cieľ už nie je ďaleko. Ani sa nenazdáme a niekoľko metrov od chaty pod Rysmi nás víta brána z farebných vlajočiek. Pomaly sa približujeme k najvyššie položenej chate na Slovensku. V jej okolí je takmer každá skala obsadená množstvom turistov. Robíme menšiu pauzu a z diaľky pozorujeme chatára Viktora Beránka, ako sa so svojimi pomocníkmi pokúša prečerpať zachytenú vodu. So zmesou záujmu a chlapčenskej túžby hľadím na krosná s nákladom, opreté o chatu. Čakajú na ochotného nosiča...

Naša cesta tu však nekončí, pokračujeme ďalej do sedla, z ktorého je to už len kúsok na dvojvrchol Rysov. Keďže je nádherné slnečné počasie a široko-ďaleko nevidno obláčik, ďalekohľadom skúmame okolité vrchy a pomocou mapy určujeme názvy štítov, stien a sediel. Obdivujeme nádhernú scenériu Tatier, hlavne Gerlachovský štít, vzdialenejší Lomnický štít či najbližší Ganek a Ťažký štít. Len občas nás z ohurujúcej krásy okolitej prírody vyruší dav turistov.

Beránkove krosná a výhľad na vrch Satan. **Foto: archív autora**

Splnený detský sen

Myšlienka na nosičské remeslo mi stále nejde z hlavy. Po posledných fotkách zostupujeme k chate a ja hneď skúšam pripevniť na poličku krosien svoj vlastný batoh. Náklad tvorí prázdny sud z piva, pár podložiek kvôli stabilite a to najdôležitejšie – krosná. A nie hocijaké. Patria hádam najznámejšiemu chatárovi vo Vysokých Tatrách, Viktorovi Beránkovi. Šibalsky ma upozorní, že skôr by mi frajerku požičal ako svoje krosná, ale nakoniec sa so smiechom na tvári a zvereným nákladom poberáme dolu. Treba ho dopraviť (či skôr odniesť po vlastných) do hotela vedľa Popradského plesa. Cesta ubieha veľmi rýchlo, pretože vysunutá polička nad mojou hlavou mi nedovoľuje pozerať inde ako pod nohy. So sklonenou hlavou kráčam celú spiatočnú cestu. Ide sa mi dobre, ale priznám sa, že napokon ma najviac zo všetkého bolí krčná chrbtica.

Slepačia polievka pre telo i dušu

Hoci sa hovorí, že dobrého veľa nebýva, v tento deň to neplatí. Okrem splneného dávneho nosičského sna nás milo prekvapí príjemné stretnutie so spolužiačkou Mirkou, ktorá brigáduje ako čašníčka práve v hoteli pri Popradskom plese. Výborná slepačia polievka, ktorú nám prinesie, chutí po dobre vykonanej práci dvojnásobne.

Posledná furmanka mala trochu iný charakter ako práca, ktorú som v lete ako brigádnik poctivo vykonával na kamióne. Po stovkách ton prepraveného dreva či sladkých dýň bola 15-kilová fúra peknou bodkou za poslednými prázdninami.

MICHAL GONDA, 5. FBP

SÚŤAŽ

S novembrom sa spája viacero významných historických udalostí, má však aj jeden zaujímavý prívlastok – mesiac fotografie. Hoci prvé experimenty so záznamom fotografických obrázkov sa uskutočnili už koncom 18. storočia, slovo „photography“ sa objavilo po prvýkrát pred 170 rokmi (v r. 1839) na stretnutí členov anglickej Kráľovskej spoločnosti. Vo svojom vystúpení ho použil významný astronóm, vynálezca a zaniete-tený fotograf sir John Herschell a odvtedy sa tento pojem v rozličných obmenách udomácnil na celom svete. Vznikol zložením z gréckych slov fós (fotos) a grafein. Viete čo znamená?

a/ písanie svetlom
b/ veselé obrázky
c/ tmavá komora

Vaše odpovede čakáme do 19. novembra na adrese:
redakcia@ polnohospodar.sk. Na jedného výhercu čaká knižná cena. **-r-**

NA PRESTÁVKU

Čo sa dá vyčítať z rukopisu?

Podľa názoru grafológov, rukopis, rovnako ako hlas a pohyby mimických svalov, patrí k individuálnej osobitosti jednotlivca. Tak, ako neexistujú dvaja rovnakí ľudia, nemôžu byť ani dva úplne identické rukopisy – je to každého vlastný odtlačok.

Kto určil základné pravidlá grafológie, nie je známe, no prvá kniha, ktorá sa tomuto vednému odboru venovala, pocháOTÁZKY a ODPOVEDE

dza z roku 1622 od talianskeho lekára Camila Balda. O ďalší rozvoj grafológie sa postarala francúzska cirkev. V roku 1871 vznikla vo Francúzsku prvá grafologická škola, ktorú založil Jean-Hippolyte Michon. Zozbieral a analyzoval veľké množstvo vzoriek, napokon predložil svoju teóriu o zhode určitých osobitostí písania s povahovými rysmi človeka. Od tejto doby sa grafológiou ako vedou začali široko zaoberať. Aspekty pre detailné štúdie sú veľkosť a šírka písmen, sklon riadkov a písmen, tlak pri písaní, osobitosti písania, medzery medzi písmenami a vzdialenosť medzi slovami. Ďalšou prácou bolo zhromaždiť všetky tieto údaje na identifikáciu osobitných čŕt a psychický stav človeka.

Na začiatku 20. storočia sa centrom grafologického výskumu stalo Nemecko. Nemecký fyziológ Wilhelm Preyer pozoroval svojich pacientov, ktorí prišli o obe ruky. Zistil, že pomocou zovretých zubov alebo pier, v ktorých pacient drží pero, píše rovnako, ako keby to urobil pomocou rúk. Dospel k záveru, že rukopis rúk - je rukopisom mozgu. Písanie je výsledkom zložitej činnosti centrálnej nervovej sústavy, ktorá ovláda činnosť svalov, a tak je každé písmo jedinečné. V súčasnosti grafológia výrazne pomáha lekárom, psychológom a dokonca aj kriminalistom. Najviac sa využíva pri overovaní pravosti rukopisov, kde je spoľahlivosť takmer stopercentná. **-rch-**

Lekná

Nádherné kvety dokonalého tvaru, v širokej škále farieb od bielej až po tmavočervenú, pokojne sediace na vodnej hladine, obklopené suknicou veľkých listov. Napriek tomu, že je už neskorá jeseň, zdobia svojou krásou vodné plochy a jazierka. Ani tie krištáľovo čisté v bojnickom kúpeľnom parku nie sú výnimkou. Priťahujú zraky návštevníkov tohto krásneho kúta Hornej Nitry. Nik im neodolá, najmä vtedy, keď sa spolu s húfmi pestrofarebných rybičiek kúpu v posledných vzácnych lúčoch slnka tohtoročného babieho leta.

Ilustračná snímka: T. P.

Sú si vedomé svojho pôvabu, a tak pyšne pózujú optike fotoaparátov, ale aj oku domácich a zahraničných kúpeľných hostí a turistov. Tí v úžase sledujú prírodné divadielko, meniace sa pred ich zrakmi. Akoby ho už dakde videli...

Nemýlia sa. Je zvečnené na plátnach nevyčísliteľnej hodnoty. Verne ho zachytil štetec Clauda Moneta, slávneho francúzskeho maliara, impresionistu. Lekná na jeho obrazoch sú ako živé. Nečudo, pretože autor sa snažil maľbou v prírode zachytiť atmosféru danej chvíle. Vedel, že najpravdivejší je obraz, ktorý v divákovi zanechá silný dojem – impresiu. Toto slovo sa stalo synonymom tvorby skupiny autorov, ktorí svojím umením ukončili éru tradičného akademického maliarstva, zatvoreného medzi stenami ateliérov. Práve Claude Monet, ktorý sa narodil 14. novembra 1840 v Paríži, je považovaný za zakladateľa tohto umeleckého smeru.

KP

Central European Platform Brno 2009

V dňoch 15. až 18. októbra sa v Brne konala konferencia jedinečnej organizácie Erasmus Student Network, ktorá už dvadsať rokov pomáha zahraničným študentom integrovať sa počas ich študijného pobytu v cudzej krajine.

Na podujatí sa zúčastnili predovšetkým zástupcovia krajín strednej Európy, ale aj niekoľko „cezpoľných“ študentov. Viac ako osemdesiat účastníkov podujatia Central European Platform Brno 2009 (CEP) prišlo z Poľska, Česka, Rakúska, Maďarska, Slovinska, Švajčiarska, Talianska, Belgicka, Holandska, Estónska a zastúpenie malo, samozrejme, aj Slovensko. Na konferencii nemohla chýbať národná reprezentantka Katka Jašicová z Bratislavy, no a našu sekciu ESN UNIAG Nitra reprezentovala Janka Reváková a autorka tohto príspevku.

Program bol bohatý, treba povedať, že aj veľmi dobre zorganizovaný, a preto sa stíhalo všetko, čo sa malo, bez akejkoľvek časovej tiesne. Organizátormi boli študenti a zamestnanci troch brnianskych univerzít a mesto Brno.

Štvrtkový program otvorila večerná Eurodinner, kde sa každá krajina prezentovala národnými jedlami a nápojmi. Potom nasledovala diskotéka. Piatkové a sobotňajšie zasadnutia sa konali na Filozofickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne. Prvé dopoludnie bolo venované prezentáciám krajín a ich sekcií, no najmä akciám, ktoré pre svojich erasmákov pripravujú. Po výbornom obede z českej kuchyne nás čakala prednáška zamestnankyne Masarykovej univerzity o integrácii zdravotne postihnutých študentov do života Erasmus Student Network a podpora ich mobilít v rámci Európy.

Po tejto prednáške sme sa podľa našich terajších pozícií v sekcii ESN zúčastnili na jednotlivých workshopoch. Ja na workshope Presidents and Vicepresidents, ktorý viedla viceprezidentka ESN International z Bruselu, Veeli Oeselg z Estónska. Diskutovali sme o bežných problémoch sekcií, najmä o financiách. V týchto otázkach dopadli slovenské sekcie v porovnaní s ostatnými zúčastnenými veľmi zle. Janka Reváková sa zúčastnila na workshope pre nováčikov, aby získala čo najviac užitočných informácií z prvej ruky.

Jana Reváková a Mariana Geffertová na Eurodinneri, prezentácii národných jedál a nápojov. **Foto: archív autorky**

Po večeri mi Janka dopriala rýchlu prehliadku Brna aj s výkladom a potom sme sa už išli pripraviť na jedinečný program, a to Tram Party. Je to špecialita brnianskych ESN sekcií. Každý semester pre Erasmus študentov objednajú na dve hodiny tri električky, v ktorých hrá hudba a možno si v nich zakúpiť rôzne nápoje. Električky dve hodiny jazdia po celom meste, až sa nakoniec naraz stretnú pred vybraným barom, v ktorom študenti pokračujú v začatej párty. Podobne to prebiehalo aj v našom prípade, len nám stačila električka jedna ☺.

V sobotu sa hovorilo o najväčších pripravovaných akciách ESN a spomenuli sa aj projekty z minulého roka. Poobedňajšie workshopy boli veľmi praktické, navštívili sme Teambuilding activities, IT workshop venovaný webovej stránke ESN plus dva, ktoré sa týkali novinky v ESN, a to vytvorenia komisií na medzinárodnej úrovni: politika vzdelávania a komisia pre web dizajnérov.

Posledný galavečer bol jedinečný. Konal sa v nádhernom Technickom múzeu v Brne za účasti zástupcov troch brnianskych univerzít, mesta Brna, múzea a, samozrejme, nás, účastníkov CEP Brno 2009. Témou Gala Dinneru boli 30. roky a v programe nechýbala ani tombola a dražba suvenírov z jednotlivých sekcií a krajín. Slovenský kríge̊l s Maťkom a Kubkom a nápisom Slovensko, aj malá ozdobná fľaša medoviny s nápisom Slovakia sa vydražili za dvojnásobne vyššiu sumu, ako boli kúpené ☺. Vďaka projektu ESN s názvom Give20 poputuje výťažok z týchto akcií prostredníctvom UNICEFu k deťom do ázijského Bhutánu.

Nedeľný program bol venovaný hodnoteniu programu CEP. Považujeme ho za veľmi pozitívny, keďže nám dal veľa nových informácií, skúseností, známostí, zážitkov, nápadov a predovšetkým motivácie do ďalšieho rozvoja našej sekcie ESN UNIAG Nitra. Naša vďaka za schválenie a vybavenie finančného príspevku patrí pani prorektorke Magdaléne Lacko-Bartošovej a Gabriele Slivinskej z Kancelárie zahraničných vzťahov a medzinárodných projektov.

MARIANNA GEFFERTOVÁ, 3. FEŠRR

NEPREHLIADNITE

Všetkých záujemcov o novinky z AGROFILMU pozývame v stredu **18. novembra od 16.00 do 22.00 h** do televíznej miestnosti Internátneho televízneho štúdia v ŠD Mladosť na premietanie toho najlepšieho, čo tohtoročný festival poľnohospodárskych filmov ponúkol. Čo môžete vidieť?

Invázia: Príroda v pohybe (Nemecko, 2009, 30 min.), **Dobrodružstvo poznania: Malí zabijaci** (Nemecko, 2009, 29 min.), **Dobrodružstvo poznania: Výpravy do vesmíru** (Nemecko 2008, 9 min.), **Dobrodružstvo poznania: Včely v ohrození** (Nemecko, 2008, 30 min.), **Dobrodružstvo poznania: Bezhraničný požitok – ako sa naše potraviny upravujú** (Nemecko, 2008, 28 min.), **Budovanie raja** (Portugalsko, 2009, 43 min.), **Vysielanie s myškou: Ako môžu prasiatka vytvárať elektrický prúd?** (Nemecko, 2008, 6 min.), **Znovuzrodenie lesa** (SR, 2009, 52 min.), **Trvalo udržateľné poľnohospodárstvo – odpoveď na problémy moderného poľnohospodárstva** (SR, 2008, 28 min.), **Kamzík vrchovský tatranský** (SR, 2009, 13 min.), **Pôda v ohrození** (SR, 2008, 35 min.), **Zdravie zo slovenských pasienkov** (SR, 2009, 31 min.).

Veselou ceruzkou

Kresba: MARCEL KRIŠTOFOVIČ

SPEKTRUM

AVIZUJEME

Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu a Katedra záhradnej a krajinnej architektúry FZKI organizujú 20. novembra 2009 od 9.00 h v budove FZKI na Tulipánovej ul. 7 (miestnosť TD-02) sympózium na tému **Pietne miesta.**

Pod záštitou ministra školstva SR a rektora SPU sa 25. – 27. novembra 2009 v Kongresovom centre SPU uskutoční medzinárodná vedecká konferencia **UNINFOS 2009** (Univerzitné informačné systémy), ktorú pripravuje Koordinačná rada pre informačné technológie SPU v Nitre v spolupráci so združením EUNIS Slovensko. Súčasťou konferencie bude zasadnutie Valného zhromaždenia združenia EUNIS Slovensko.

OZNAMUJEME

Dekan Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva SPU v Nitre oznamuje, že

● 18. 11. 2009 o 11.00 h v posluchárni ZP (Hospodárska 7) prednesie **Ing. Zlatica Muchová, PhD.,** pracovníčka Katedry krajinného plánovania a pozemkových úprav, verejnú habilitačnú prednášku na tému Ciele a význam pozemkových úprav a o 13.00 h sa uskutoční obhajoba jej habilitačnej práce;

● 19. 11. 2009 o 9.00 h v posluchárni TD-01 (Tulipánová 7) prednesie **Ing. Ľuboš Moravčík, PhD.,** pracovník Katedry záhradnej a krajinnej architektúry, verejnú habilitačnú prednášku na tému Koncepčné modelovanie a dynamická prezentácia modelu krajiny a o 11.00 h sa uskutoční obhajoba jeho habilitačnej práce;

● 23. 11. 2009 o 11.00 h v posluchárni CH (Tr. A. Hlinku 2) prednesie **Mgr. Ing. Peter Lazor, PhD.,** pracovník na Katedre chémie FBP, verejnú habilitačnú prednášku na tému Znečisťovanie atmosféry zlúčeninami síry a dusíka a ich agroekologický vplyv v aktuálnych imisných podmienkach a o 13.00 h sa v zasadacej miestnosti Katedry chémie uskutoční obhajoba jeho habilitačnej práce;

● 24. 11. 2009 sa v cvičebni ZP-S1 na Katedre krajinného plánovania a pozemkových úprav (Hospodárska 7) uskutočnia obhajoby dizertačných prác: o 9.00 h bude **Ing. Tomáš Lamoš** obhajovať prácu na tému Vplyv znečistenia ovzdušia na krajinu v okolí ENO a o 11.00 h bude **Ing. Jozef Halva** obhajovať prácu na tému Stanovenie eróznej ohrozenosti územia pomocou GIS.

Dekan Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov oznamuje, že 25. novembra 2009 sa v knižnici Katedry výživy zvierat (pavilón T, 4. poschodie) uskutočnia obhajoby dizertačných prác: o 9.00 h bude **MSc. Kamaran Abduljalil Abas**, doktorand na KVZ, obhajovať prácu na tému Using of Non-Traditional Plant and Spices in Broiler Nutrition a o 11.00 h bude **MSc. Amjad A. Abdulwahab**, doktorand na KVZ, obhajovať prácu na tému The Influence of Lactobacillus Species and Enterococcus faecium on Broiler Performance, Meat Quality and Hematological Analyses.

JAZYKOVÉ OKIENKO

Popri slovenských názvoch rastlín sa nielen v odborných textoch, ale aj v článkoch v novinách a časopisoch často stretávame s latinskými pomenovaniami. Niektorí autori pri písaní váhajú, s akými začiatočnými písmenami sa pomenovania rastlín píšu. V slovenskom botanickom názvosloví sa rodové aj druhové názvy ustálene píšu s malým začiatočným písmenom, napríklad ľubovník bodkovaný, kukurica siata, lipa malolistá. Latinské názvy rastlín sa však v porovnaní so slovenskými pravopisne odlišujú a píšu sa s veľkým začiatočným písmenom na začiatku rodového názvu, napr. Hypericum perforatum, Zea mays, Tilia cordata. Rovnaké pravidlá platia aj v slovenskom zoologickom názvosloví, napr. veverica obyčajná – Sciurus vulgaris, plamienka driemavá – Tyto alba. **(RN 18. 9. 2009)**

ODBORY INFORMUJÚ...

✔ V rámci projektu EOK - Turecko: Dialóg občianskej spoločnosti sa 6. - 7. 10. 2009 zúčastnila členka Výboru UO OZ Ing. B. Vitázková **na Seminári vzájomného poznávania a porozumenia,** ktorý sa konal v bratislavskom hoteli Falkensteiner za účasti zástupcov tureckého odborového zväzu TÜRK-İŞ a KOZ SR.

✔ Dňa 13. 10. 2009 sme na univerzitnej pôde privítali účastníkov **projektu Grundtvig-Partnerstvo** „Vývoj sociálneho dialógu a kolektívneho vyjednávania ako výstupu celoživotného vzdelávania“, ktorého riešiteľom je OZ PŠaV na Slovensku. Zástupcov odborárov z Portugalska, Španielska, Francúzska a Slovenska informovala prorektorka prof. Ing. M. Lacko-Bartošová, CSc., o činnosti univerzity, medzinárodných aktivitách, projektoch a celoživotnom vzdelávaní. Autor článku referoval o činnosti odborovej organizácie, sociálnom dialógu a kolektívnom vyjednávaní na univerzite. V druhej časti stretnutia sa účastníci presunuli do Oponíc, kde ich riaditeľ VPP Ing. Peter Brezovský, PhD., oboznámil s aktivitami podniku.

✔ Na programe rokovania 44. zasadnutia Výboru UO OZ PŠaV pri SPU, ktoré sa uskutočnilo 14. 10. 2009 bola **príprava Kolektívnej zmluvy na roky 2010 - 2012.** Odzneli správy revíznej, rekreačnej, kultúrnej a športovej komisie. Pre členov odborov je určený balík služieb KOZ Konto super, o ktorom informovala Ing. J. Štuková-Baslerová. Podrobnejšie informácie o ďalších finančných výhodách pre členov odborov získate na sekretariáte Výboru UO.

✔ Na mimoriadnom zasadnutí Výboru UO dňa 26. 10. 2009 prerokovali jeho členovia porušenie pracovnej disciplíny a pripravovanú organizačnú zmenu na ŠD A. Bernoláka.

✔ UO OZ zorganizovala pre členov odborov predaj maku a tekvicových jadierok. Športová komisia pripravila **jednodňové regeneračné zájazdy na termálne kúpalisko v Podhájskej** (12., 19., 26. novembra, 3. a 10. decembra 2009). Komisia pre prácu s deťmi pripravuje pre deti a vnúčatá odborárov **stretnutie s Mikulášom,** ktoré bude spojené s divadelným predstavením Slovenský betlehem a odovzdávaním balíčkov.

O ďalších aktivitách UO sa viac dozviete na webovej stránke www.uniag.sk/SKOLA/oz/ozpsav.htm.

Ing. MIROSLAV HABÁN, PhD.,
predseda Výboru UO OZ PŠaV pri SPU

Odborárov z Portugalska, Španielska, Francúzska a Slovenska, ktorí spolupracujú na projekte Grundtvig-Partnerstvo, privítala na pôde SPU prorektorka pre zahraničné vzťahy, prof. M. Lacko-Bartošová (v strede). **Foto: za**

NOOOOOM

Podarilo sa vám zachytiť nejakú veselú či kuriózny situáciu? Podeľte sa o svoje fotoúlovky s čitateľmi Poľnohospodára a pošlite ich spolu s vtipným textom na našu mailovú adresu: redakcia@polnohospodar.sk. Autorov najlepších snímok odmeníme.

Suvenír z Paríža... **Foto: MATEJ GREGUŠ**

VÝBEROVÉ KONANIE

Rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre vyhlasuje v zmysle § 77 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov výberové konanie na obsadenie:

► miesta vysokoškolského učiteľa – odborného asistenta na Katedre stavieb Technickej fakulty SPU.

Podmienky prijatia:
- VŠ vzdelanie II. stupňa v oblasti stavebníctva,
- akademický titul PhD., vo vednom odbore 41-15-9 Technika a mechanizácia poľnohospodárskej a lesníckej výroby,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka, pasívna znalosť druhého svetového jazyka,
- znalosť práce s PC na úrovni MS Office doložená certifikátom, osobitne Auto Cad, pedagogická prax v odbore najmenej 5 rokov,
- morálna bezúhonnosť a dobrá pracovná morálka;

► miesta vysokoškolského učiteľa – odborného asistenta na Katedre trvalo udržateľného rozvoja FEŠRR pre výučbu predmetov hospodárska geografia a geografia cestovného ruchu.

Podmienky prijatia:
- VŠ vzdelanie II. stupňa v odbore vedeckej a pedagogickej profilácie katedry,
- akademický titul PhD., resp. vo vedeckej príprave,
- aktívna znalosť anglického jazyka – preukázať vysvedčením o štátnej jazykovej skúške alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC na úrovni MS Office – preukázať certifikátom alebo praktickým overením,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť – doložiť výpis z registra trestov nie starší ako 3 mesiace.

Prihlášky s profesijným životopisom, overenými dokladmi o vzdelaní a inými požadovanými dokumentmi posielajte do 20. 11. 2009 na adresu: Rektorát Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, Útvar personalistiky, EPaMU, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra.

RECENZIA

Pôda je národné bohatstvo. Chráňme ju!

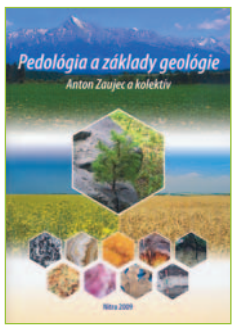

Pedológia a základy geológie je názov učebnice, ktorá začiatkom leta vyšla vo Vydavateľstve SPU. Kolektív autorov pod vedením **doc. Ing. Antona Zaujca, CSc.,** z Katedry pedológie a geológie FAPZ, si kladie za cieľ oboznámiť študentov a odbornú verejnosť so základmi geológie, ale najmä pedológiou ako významnou vednou disciplínou, poskytujúcou poznatky o vývoji, vlastnostiach, klasifikácii, hodnotení a ochrane pôd. Učebnica by mala prispieť k formovaniu poznatkovej základne pre nezávislé rozhodovanie pri ochrane a využívaní pôd u nás, pri rešpektovaní zásad trvalo udržateľného rozvoja.

„Pôda je národné bohatstvo a dedičstvo budúcich generácií, preto treba zabrániť jej degradácii a drancovaniu. Degradácia pôd je mimoriadne aktuálna v oblastiach jej intenzívneho a nesprávneho využívania poľnohospodármi, ale i v oblasti hospodárskeho rozvoja, zábermi často najkvalitnejších pôd. Súčasná generácia sa správa k prírode a jej zdrojom koristnícky, aj keď si to len zriedka priznáva. Pokiaľ v roku 1986 na jedného obyvateľa planéty pripadalo 0,3 ha ornej pôdy, teraz asi 0,23 ha, tak v roku 2050 to bude asi 0,15 ha,“ píšu autori v úvode publikácie. Zároveň zdôrazňujú, že o tom, aká bude kvalita života súčasnej i budúcich generácií, sa rozhoduje už teraz. Musíme si konečne uvedomiť, že „pôda nie je darom od našich otcov, ale požičali nám ju naše deti“.

Učebnica pozostáva zo 14 kapitol. Zaoberajú sa základmi geológie, vznikom a vývojom pôdy, jej chemickými, biologickými a fyzikálnymi vlastnosťami, ako aj otázkami jej úrodnosti a produkčnej schopnosti. Záverečné kapitoly sú venované problematike kontaminácie pôd a legislatívnej ochrane pôdneho fondu. Takmer 400-stranová publikácia je vhodne doplnená obrázkami a tabuľkami. **-rch-**

Ako sa treba chrániť pred chrípkou ?

Ak sa chcete ochrániť pred chrípkou, musíte dodržiavať tieto základné hygienické pravidlá:

1. **Často si umývajte ruky** – očistite si ich vždy, keď sa vrátite z obchodu, vystúpite z autobusu či vlaku, po použití toalety. Ak nie je k dispozícii voda a mydlo, použite dezinfekčný gél, ktorý ničí baktérie, prípadne využite navlhčené vreckovky, alebo utierky, ktoré obsahujú alkohol.

2. **Vyhýbajte sa hromadným akciám** – obmedzte návštevy kín, divadiel, nákupných centier a všetkých miest, kde sa pohybuje veľa ľudí v malých a uzatvorených priestoroch.

3. **Posilnite si svoju imunitu** – jedzte veľa ovocia a zeleniny. Ak máte pocit, že sa vám začína choroba, siahnite po vitamínových prípravkoch a doplnkoch. Doprajte si dostatok spánku a vyhýbajte sa stresu. Doma i v práci často vetrajte, najmä ak pracujete v kolektíve, kde je viac ľudí v jednej miestnosti.

4. **Používajte jednorazové vreckovky** – pri kašľaní a kýchaní siahnite po papierových vreckovkách a skutočne ich použite len raz – po použití ich ihneď vyhoďte do koša.

5. **Nepožičiavajte osobné veci** – najmä nie mobilné telefóny, aj tak sa môže prenášať vírus chrípky.

6. **Neroznášajte vírus** – ak už ochoriete, zostaňte doma a liečte sa, aby ste nenakazili ostatných ľudí.

Pozor na tieto varovné príznaky:
- **suchý dráždivý kašeľ**
- **zvýšená teplota nad 38 °C**
- **nádcha**
- **bolesti hrdla, hlavy, celého tela**
- **nevoľnosť**
- **pocity malátnosti a vyčerpania**
- **celková únava**

ZO ŠPORTU

Basketbal

Hráči **BK SPU Nitra** majú za sebou sériu desiatich víťazstiev, keď v **Pezinku** zdolali domáci tím **56 : 92** (17:22, 18:25, 9:24, 12:21) a doma **Handlovú 80 : 71** (17:15, 26:18, 16:25, 21:13) a **Banskú Bystricu 87 : 74** (29:17, 19:23, 26:22, 13:12).

Volejbal

Po deviatich kolách extraligy je **VK Ekonóm SPU Nitra** stále na čele tabuľky. V **Bratislave** podľahol tímu **VKP 3 : 0** (20, 19, 21) a doma zvíťazil **nad Púchovom 3 : 1** (18, -19, 24, 25). Vo štvrťfinále Slovenského pohára zdolali naši hráči **Myjavu 3 : 0** (17, 25, 19).

Filmom proti bariéram

V utorok 3. novembra sa v priestoroch Európskeho parlamentu (EP) v Bruseli začalo premietanie troch snímok nominovaných na tohtoročnú filmovú cenu LUX.

O túto cenu sa môžu uchádzať hrané alebo animované filmy produkované alebo koprodukované v krajinách EÚ alebo Európskeho hospodárskeho priestoru. Jedným z hlavných kritérií výberu je to, ako jednotlivé filmy odrážajú univerzálnosť európskych hodnôt a rozmanitosť kultúry a do akej miery prinášajú svetlo do diskusie o procese budovania Európy.

Tri tohtoročné nominované filmy oznámili 9. septembra na filmovom festivale v Benátkach. Trojica finalistov

ČÍTALI SME

vzišla spomedzi 10 filmov, ktoré navrhol panel 17 filmových expertov, vymenovaný Výborom EP pre kultúru a vzdelávanie.

Film **Východné hry** (Bulharsko, Švédsko) sa pozerá na rastúci problém neonacizmu a násilia v Európe. Dej filmu **STURM** (Nemecko, Dánsko, Holandsko) sa odohráva na Medzinárodnom trestnom tribunáli pre bývalú Juhosláviu a snímka **Vitajte** (Francúzsko) je o vzťahoch medzi ženou a mužom rôznych národností.

Nominované filmy sa budú premietať od 3. do 20. novembra v špeciálne vybudovanej kinosále s kapacitou 90 divákov. Poslanci EP dostali pozvanie pozrieť si ich a po zhliadnutí budú môcť do 24. novembra hlasovať za víťaza. Víťazný film oznámi 25. novembra v Štrasburgu predseda EP Jerzy Buzek, ktorý zároveň odovzdá jeho tvorcom ocenenie v hodnote asi 87-tisíc eur. Ocenený film bude otitulkovaný do 23 oficiálnych jazykov EÚ. Kópie budú taktiež upravené pre nepočujúcich a slabo počujúcich divákov, prípadne aj pre nevidiacich. Týmto spôsobom chce EP prispieť k búraniu jazykových bariér, ktoré príliš často bránia distribúcii filmov na území EÚ.

(Tlačová správa EP)

poľnohospodár

Dvojtýždenník zamestnancov a študentov SPU. Vydáva Rektorát Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Trieda Andreja Hlinku 2, 949 76 Nitra. Vedúca redaktorka: Mgr. Katarína POTOKOVÁ, redaktorka: PhDr. Renáta CHOSRAVIOVÁ, technická redaktorka: Lujza ZÁHORÁKOVÁ. Predseda redakčnej rady: prof. Ing. Vladimír RATAJ, PhD., prorektor SPU pre vzťahy s verejnosťou. Redakcia a administrácia: Poľnohospodár, SPU, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, telefón: 037/641 5533, fax: 037/653 4393, e-mail: redakcia@polnohospodar.sk Internet: www.polnohospodar.sk. Tlač: MICHEL ANGELO. Reg. č. ZKP-29. ISSN 1336-2909